

PREDLAGAČ: GRADSKO VEĆE

PREDLOG

Na osnovu člana 33. stav 1. tačka 21. Statuta Grada Subotice („Službeni list Grada Subotice“, br. 27/19 – prečišćeni tekst) i člana 41. stav 1. Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti („Službeni glasnik RS“ br. 36/09, 30/10-dr. Zakon, 88/10, 38/15, 113/17 i 113/17-dr. zakon),

Skupština Grada Subotice, na.....sednici održanoj dana.....godine, donela je

ODLUKU

o usvajanju Lokalnog akcionog plana zapošljavanja za 2021.g. za Grad Suboticu

Član 1.

Usvaja se Lokalni akcioni plan zapošljavanja za 2021.g za Grad Suboticu, koji je u prilogu ove odluke i čini njen sastavni deo.

Član 2.

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Grada Subotice“.

O b r a z l o ž e n j e

uz predlog predloga Odluke o usvajanju Lokalnog akcionog plana zapošljavanja za 2021.g. za Grad Suboticu

Pravni osnov: Člana 33. stav 1. tačka 21. Statuta Grada Subotice („Službeni list Grada Subotice“, br. 27/19 – prečišćeni tekst) i člana 41. stav 1. Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti („Službeni glasnik RS“ br. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17 i 113/17-dr. zakon),

Razlozi za donošenje:

Lokalni akcioni plan zapošljavanja za 2021. godinu predstavlja osnovni instrument sprovođenja aktivne politike zapošljavanja na lokalnom nivou u 2021. godini, kojim se definišu ciljevi i prioriteti politike zapošljavanja na nivou grada i utvrđuju programi i mere koje će se realizovati, kako bi se dostigli postavljeni ciljevi i omogućilo održivo povećanje zaposlenosti.

Na osnovu navedenog predlaže se donošenje Odluke kako je dato u materijalu.

Izvršilac: Skupština Grada Subotice i Gradska uprava Grada Subotice.

Izvori sredstava potrebnih za realizaciju: Za realizaciju ove Odluke obezbeđena su sredstva u budžetu Grada Subotice.

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
Skupština Grada Subotice
Savet za zapošljavanje Grada Subotice
Broj: I – 06 – 35 /2021-3
Datum: 26.04.2021.god.
S u b o t i c a

IZVOD IZ ZAPISNIKA

sa 2. sednice Saveta za zapošljavanje Grada Subotice, održane dana 21.04.2021. godine, sa početkom u 10,00 časova u Plavoj sali Gradske kuće.

2. tačka dnevnog reda: Razmatranje nacrta Lokalnog akcionog plana zapošljavanja za 2021. godinu.

Nepotrebno izostavljeno

Nakon diskusije Savet je jednoglasno doneo sledeći:

Z A K Lj U Č A K

Daje se pozitivno mišljenje na Lokalni akcioni plan zapošljavanja za 2021. godinu.

Nepotrebno izostavljeno

Za tačnost:
Slađana Paroški

Predsednik Saveta:
Saša Gravorac, s.r.

LOKALNI AKCIONI PLAN ZAPOŠLjAVANJA za 2021. GODINU

GRAD SUBOTICA

**Суботица
Szabadka
Subotica**

April, 2021. godine

SADRŽAJ

Lista akronima	3
Uvod	4
Situaciona i ekonomска analiza	5
Stanje i tokovi na lokalnom tržištu rada	8
Prioriteti politike zapošljavanja	16
Mapiranje zainteresovanih strana u procesu izrade lokalnog akcionog plana zapošljavanja	17
SWOT analiza	19
Mere aktivne politike zapošljavanja u 2021. godini	20

LISTA AKRONIMA

LS -	Lokalna samouprava
LSZ	- Lokalni savet za zapošljavanje
MSP	- Mala i srednja preduzeća
APV	- Autonomna pokrajina Vojvodina
RS	- Republika Srbija
OSI	- Osobe sa invaliditetom
NVO/OCD	- Organizacija civilnog društva
KZM	- Kancelarija za mlade
NAPZ	- Nacionalni akcioni plan zapošljavanja
ECR	- Edukativni centar Roma
RRA	- Regionalna razvojna agencija

UVOD

U skladu sa Zakonom o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti („Službeni glasnik RS”, br. 36/09, 88/10, 38/15 i 113/17 - dr. zakon) Lokalni akcioni plan zapošljavanja, predstavlja osnovni instrument sprovođenja aktivne politike zapošljavanja na godišnjem nivou na području Grada Subotice.

Lokalni akcioni plan zapošljavanja usklađen je sa postojećim nacionalnim dokumentom zapošljavanja – Akcioni plan za period od 2021. do 2023. godine za sprovođenje Strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. godine (u daljem tekstu Akcioni plan), Službeni glasnik RS”, broj 30/21. Akcioni plan predstavlja operacionalizaciju Strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. godine („Službeni glasnik RS”, broj 18/21), a u izradi ovog dokumenta i definisanju ciljeva i prioriteta politike zapošljavanja učestvovali su socijalni partneri, relevantne institucije i ostale zainteresovane strane.

Nakon uspešne realizacije Lokalnog akcionog plana za 2019. godinu putem koga je zaposleno 117 lica (58 lica u okviru subvencije poslodavcima za zapošljavanje teže zapošljivih kategorija lica, 24 lica u okviru subvencija za samozapošljavanje i putem javnih radova – tehnička podrška 35 lica), Savet za zapošljavanje grada Subotice je dao inicijativu stručnim službama za izradu Lokalnog akcionog plana zapošljavanja za 2021. godinu. Tokom 2020. godine usled pandemije virusa KOVID 19 nisu realizovane mere aktivne politike zapošljavanja.

Polazeći od opštег cilja Strategije zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. godine) je uspostavljanje stabilnog i održivog rasta zaposlenosti zasnovane na znanju i dostojanstvenom radu, dok su kao posebni ciljevi utvrđeni:

- 1) Ostvaren rast kvalitetne zaposlenosti kroz međusektorske mere usmerene na unapređenje ponude rada i tražnje za radom;
- 2) Unapređen položaj nezaposlenih lica na tržištu rada;
- 3) Unapređen institucionalni okvir za politiku zapošljavanja.

Lokalni akcioni plan zapošljavljanja za 2021. godinu obezbeđuje usklađenost sa sektorskim politikama i tekućim reformskim procesima od značaja i uticaja na oblast politike zapošljavanja. Lokalni akcioni plan zapošljavanja za grad Suboticu za 2021. godinu (u daljem tekstu: LAPZ 2021) predstavlja osnovni instrument sprovođenja aktivne politike zapošljavanja na lokalnom nivou u 2021. godini, definiše ciljeve i prioritete politike zapošljavanja na lokalnom nivou i utvrđuje programe i mere koje će se realizovati kako bi se dostigli postavljeni ciljevi i omogućilo održivo povećanje zaposlenosti.

LAPZ 2021 sadrži sve elemente predviđene članom 39. Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti:

- makroekonomski okvir za stvaranje i primenu politike zapošljavnja,
- stanje i tokove na tržištu rada za narednu godinu,
- ciljeve i prioritete politike zapošljavanja,
- programe i mere aktivne politike zapošljavanja za narednu godinu, sa odgovornostima za njihovo sprovođenje i potrebnim sredstvima,
- finansijski okvir za politiku zapošljavanja i izvore finansiranja,
- nosioce poslova realizacije LAPZ - a,

- kategorije teže zapošljivih lica koje imaju prioritet u uključivanju u mere aktivne politike zapošljavanja,
- indikatore uspešnosti realizacije programa i mera i
- druge elemente.

U definisanje i izradu lokalnog akcionog plana zapošljavanja za Suboticu za 2021. godinu bili su uključeni socijalni partneri, predstavnici relevantnih institucija i drugi lokalni akteri zapošljavanja, sa ciljem svestranog sagledavanja problematike zapošljavanja i stvaranja mogućnosti za kvalitetniju realizaciju planiranih programa i mera zapošljavanja na lokalnom nivou.

SITUACIONA I EKONOMSKA ANALIZA

Geografski položaj

Grad Subotica se nalazi u blizini državne granice Republike Srbije i Republike Mađarske na $46^{\circ} 05' 55''$ severne geografske širine i $19^{\circ} 39' 47''$ istočne geografske dužine. Kao najseverniji grad države i drugi po veličini grad u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, Grad Subotica se nalazi u Severnobačkom okrugu i zahvata površinu od 1.007 kvadratnih kilometara. Prosječna nadmorska visina Subotice je 114 m, 40 m iznad nivoa Tise kod Kanjiže i 32 m iznad nivoa Dunava kod Baje (Mađarska). Grad Subotica se graniči sa četiri jedinice lokalne samouprave i to sa: Gradom Somborom, Opštinom Bačka Topola, Opštinom Senta i Opštinom Kanjiža.

Kroz teritoriju grada, prolazi tranzitni panevropski put E-75, preko koga je Subotica povezana sa Mađarskom na severu i preko Beograda sa Južnom Evropom na jugu. U samom gradskom naselju Subotica, ukrštaju se magistralni pravci prema Novom Sadu, Somboru, Horgošu i Senti. U blizini grada nalazi se veliki broj graničnih prelaza od kojih su Horgoš i Kelebija najfrekventniji.

Središte grada i okruga je gradsko naselje Subotica. Pored gradskog naselja Subotice, grad obuhvata i sledeća naselja: Bajmok, Bački Vinogradi, Bačko Dušanovo, Bikovo, Višnjevac, Gornji Tavankut, Donji Tavankut, Đurđin, Kelebija, Ljutovo, Mala Bosna, Mišićev, Novi Žednik, Palić, Stari Žednik, Hajdukovo, Čantavir i Šupljak.

Na osnovu podataka iz popisa stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. godine, Grad Subotica je imao 141.554 stanovnika. Usled negativnog prirodnog priraštaja i sve učestalijih migracija stanovništva, broj stanovnika je u konstantnom opadanju. Na osnovu procena Republičkog zavoda za statistiku, procenjeni broj stanovnika Grada Subotice na dan 30.06.2017. godine je iznosio 137.753 stanovnika.¹ Kretanje ukupnog broja stanovništva opštine Subotica do 1981. godine beleži tendenciju rasta, a od 1981. godine do poslednjeg popisa 2011. godine uočena je negativna tendencija.

Razvoj stanovništva Subotice karakterišu tri globalna demografska procesa:

- (1) ukupna depopulacija (pad broja stanovnika);
- (2) prirodna depopulacija (broj umrlih stanovnika prevazilazi broj živorođene dece) i
- (3) demografsko starenje.

Tokom 90 - tih godina došlo je do brojnih društveno - ekonomskih i političkih promena koji su uticali na kretanje broja stanovnika. Najveći uticaj na demografske promene imala su velika migraciona kretanja koja su doprinela prilivu izbeglih i raseljenih lica u Suboticu, s jedne strane,

¹ Izvor: Republički завод за статистику – <http://publikacije.stat.gov.rs/G2018/Pdf/G201813045.pdf>, општине и региони у Републици Србији, 2018, стр. 19.

dok je ekomska i politička nestabilnost doprinela povećanom odlasku u inostranstvo, s druge strane. Složen bilans ovih kretanja samo je jedna komponenta ukupne dinamike, a u sadejstvu sa prirodnim kretanjem koje karakteriše nastavak biološke depopulacije, te urušavanje celokupne privrede i loše sprovedeni procesi privatizacije, doveli su do smanjenja broja stanovnika.

Industrija Subotice je kroz svoj dosadašnji razvoj bila više nego raznovrsna. Pored prehrambene industrije u raznim svojim podsektorima, intenzivno su se razvijali elektro - metalni kompleks, hemijska industrija, industrija tekstila, proizvodnja obuće, čarapa, štamparije i građevinarstvo. Ove bi se industrije i u narednom periodu trebale intenzivno razvijati, jer raspolažu potrebnim resursima (kapaciteti, znanje i iskustvo, potrebna radna snaga, sirovinska osnova ili raspoložive komponente, tržište).

Poljoprivreda predstavlja delatnost od posebnog značaja za razvoj grada Subotice, budući da postoje izuzetni prirodni i intelektualni resurs za njen razvoj.

Kada je reč o malim i srednjim preduzećima, ona su koncentrisana uglavnom u oblasti trgovine i usluga, a kada je reč o prerađivačkoj industriji, ima ih u oblasti prehrambene industrije, prerade plastike, tekstilne industrije. Posmatrajući strukturu privrede grada prema delatnostima, zaključuje se da najveći broj privrednih društava i preduzetnika deluje u okviru sledećih sektora: trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala. MSP koja su svoje poslovanje započeli u krugu svojih domaćinstava, danas se susreću sa problemom nedostatka prostora za širenje poslovanja, budući da je prostor ograničen ili čak obavljanje delatnosti stvara buku i drugu smetnju u odnosu na stambeno okruženje.

Tabela 1. Rekapitulacija podataka o radnoj snazi u pogledu kretanja na tržištu rada za Grad Suboticu na dan 31. decembra 2020. godine.²

Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	Ukupno	Žene
Broj aktivno nezaposlenih lica	4.178	2.105
Broj privremeno nesposobnih ili nespremnih za rad	331	255
Broj nezaposlenih lica – stranac ili lice bez državljanstva	14	7

Analizirajući tabelu broj 1 možemo zaključiti da je broj aktivno nezaposlenih lica na dan 31. decembra 2020. godine na području Grada Subotice 4.178, od čega žene čine 2.105 lica ili 50,38%. Broj privremeno nesposobnih ili lica nespremnih za rad se kreće na nivou od 331 lica od čega žene čine 255 lica (77,04%).

U cilju efikasnog rešavanja problema ekomske stagnacije i smanjenje stope nezaposlenosti, Grad Subotica je prepoznao uspešnu formulu i početkom 2010. godine pokrenuo aktivnosti sa ciljem privlačenja domaćih i stranih investicija. Pored otvaranja novih radnih mesta, realizacijom investicija stiču se mnogi preduslovi priliva sredstava u budžet Grada naplatom poreza na zarade, poreza na imovinu, te naknade za ekologiju. Treba imati u vidu činjenicu da će pojedina javna i javno komunalna preduzeća dugoročno naplaćivati energente i pružati usluge investitorima, investitori imaju tendenciju angažovanja lokalnih projektantskih i građevinskih operativa, kao i angažovanje manjih lokalnih firmi i preduzeća za potrebe funkcionisanja i poslovanja. Realizacijom investicija dolazi do povećanja izvoza, kao i uvođenje i ovladavanje novim tehnologijama i procedurama .

² Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje, Mesečni statistički bilten, Незапосленост и запошљавање у Севернобачком округу., Суботица, децембар 2020. године

U okviru privredne zone "Mali Bajmok" danas posluju sledeća preduzeća: "Flender", "Kontinental", "Norma grupa", "Kalcedonia", "Bojsen", "Ametek", "Kaminada", "BB senzor" i "Svarovski", a broj zaposlenih u preduzećima koja posluju u režimu slobodne zone "Mali Bajmok" iznosi oko 6.300 lica.

Kao rezultat efikasnog delovanja Grada Subotice u pravcu privlačenja stranih investicija potpisana je memorandum o saradnji sa nemačkom kompanijom „Boysen“ koja se bavi proizvodnjom izduvnih sistema za automobilsku industriju, a proizvodni objekat površine od oko 35.000 m² na lokaciji Privredne zone „Mali Bajmok“ je izgrađen i očekuje se da će tokom ove godine preduzeće početi sa radom. Investitor planira da u periodu od 5 godina zaposli približno 500 radnika. Realizacijom svih planiranih aktivnosti i projekata, lokacija Privredne zone „Mali Bajmok“ zadržće visok stepen atraktivnosti za postojeće prisutne investitore, s jedne strane, odnosno povećavaće svoju atraktivnost za nove investitore, s druge strane.

Turistička privreda grada treba da doprinese boljem i većem ekonomskom razvoju Grada Subotice, pri čemu se izgradnjom turističkih kapaciteta na području pre svega Palića stvaraju preduslovi za ubrazen turistički razvoj i napredak Palića. Bez obzira na identifikovane poteškoće, grad Subotica, sa svojom turističkom destinacijom Palić, zauzela je značajno mesto u Strategiji razvoja turizma Republike Srbije, Nacionalnom investicionom planu turizma Republike Srbije i Programu privrednog razvoja AP Vojvodine³.

Na teritoriji Subotice konstantno se podiže kvalitet turističke ponude i unapređuju turistički potencijali koji počivaju na etnografskom nasleđu, npr. revitalizuju se napušteni salaši, obnavljaju se vinogradi, čarde, izgrađuju novi turistički kapaciteti, što svakako doprinosi povećanju zaposlenosti u ovoj oblasti.

Kao prekretnica u daljem razvoju i unapređenju Palića kao turističke destinacije, ostaće zabeležena 2018. godina, s obzirom da su obezbeđena sredstva sa sva tri nivoa vlasti za projekat izgradnje savremenog akva parka, spa i velness centra na Paliću i da je sama realizacija projekta na izgradnji prve faze započeta u decembru 2018. godine. Projekat vredan milijardu dinara, zauzima prostor na parceli površine 4,4 hektara. Takođe, u 2019. godini obezbeđena su sredstva i realizovan je projekat sanacije dela mola na Muškom šstrandu u dve odvojene faze, kao nastavak radova na Letnjoj pozornici i završetak radova na istočnom krilu Velike terase.

STANJE I TOKOVI NA LOKALNOM TRŽIŠTU RADA

U cilju efikasnog planiranja aktivne politike zapošljavanja Grada Subotice u nastavku ćemo prikazati osnovne tokove na lokalnom tržištu grada koji služe kao polazna tačka u kreiranju mera aktivne politike zapošljavanja na području Grada Subotice u 2021. godini.

Nezaposlenost

³ Turizam predstavlja огромни потенцијал што је потврђено и у Стратегији развоја туризма Републике Србије који Суботицу и Палић ставља у прва 4 приоритета.

U januaru 2021. godine na području Severnobačkog upravnog okruga registrovano je 8.018 lica koja traže zaposlenje, od čega su 4.268 žene. Ukupan broj aktivnih nezaposlenih lica je 7.336, od čega je 3.773 nezaposlenih žena. Na području Grada Subotice na dan 31. decembra 2020. godine identifikovano je 4.178 aktivnih nezaposlenih lica.

Tabela broj 2. Broj i polna struktura nezaposlenih u Subotici, po godinama.⁴

Grad Subotica	Decembar 2018	Decembar 2019	Decembar 2020
Nezaposleni-ukupno	4.700	4.452	4.178
Nezaposleni-žene	2.253	2.193	2.105
Nezaposleni-žene %	47,94	49,26	50,38

Posmatrajući vremenski period za protekle tri godine, može se zaključiti da je u gradu izražen trend pada broja nezaposlenih lica. Takođe, može se zaključiti da je u Subotici došlo do pada broja nezaposlenih lica u decembru mesecu 2020. godine u odnosu na decembar 2019. godine za 274 lica, što je izuzetno povoljno i pokazatelj kvalitetnih trendova na tržištu rada posebno kada se uzme u obzir činjenica da su u toku 2020. godine bile izražene posledice pandemije virusa KOVIDA 19.

Tabela 3. Pregled broja nezaposlenih lica po stepenu stručne spreme u januaru 2020. godine

AKTIVNA NEZAPOSLENA LICA PREMA STEPENU STRUČNE SPREME		Broj Nezaposlenih	Žene	Procentualno učešće stepena stručne spreme u ukupnom broju nezaposlenih
Stepen stručne spreme	I	2.010	939	48,11%
Stepen stručne spreme	II	130	57	3,11%
Stepen stručne spreme	III	590	275	14,12%
Stepen stručne spreme	IV	888	503	21,25%
Stepen stručne spreme	V	13	1	0,31%
Stepen stručne spreme	VI-1	105	55	2,51%
Stepen stručne spreme	VI-2	83	59	1,99%
Stepen stručne spreme	VII-1	351	212	8,40%
Stepen stručne spreme	VII-2	5	4	0,12%
Stepen stručne spreme	VIII	3	0	0,08%
Ukupno		4.178	2.105	100%

Tabela broj 3 pokazuje kretanje broja nezaposlenih lica prema stepenu stručne spreme. Jasno se uočava da je najveći broj nezaposlenih lica sa prvim stepenom stručne spreme i obuhvata 2.010 lica ili 48,11%. Najmanji broj nezaposlenih je sa osmim stepenom stručne spreme i iznosi 3 lica ili 0,08%. Značajno učešće nezaposlenih lica je sa četvrtim stepenom stručne spreme i iznosi 888 lica ili 21,25%.

Tabela 4. Pregled broja nezaposlenih lica po godinama starosti na dan 31. decembra 2020. godine⁵

⁴ Izvor: Национална служба за запошљавање, Месечни статистички билтен, Незапосленост и запошљавање у Севернобачком округу, Суботица, децембар 2020. године

AKTIVNA NEZAPOSLENA LICA PREMA GODINAMA STAROSTI	Broj Nezaposlenih	Žene	Procenat učešća u ukupnom broju nezaposlenih lica
15 do 19 godine	226	97	5,42%
20 do 24 godine	318	176	7,61%
25 do 29 godine	388	217	9,29%
30 do 34 godine	370	216	8,86%
35 do 39 godine	408	251	9,76%
40 do 44 godine	423	233	10,12%
45 do 49 godine	410	233	9,81%
50 do 54 godine	476	228	11,39%
55 do 59 godine	589	265	14,10%
60 do 64 godine	570	189	13,64%
Ukupno	4.178	2.105	100,00%

Prethodna tabela nam ukazuje da je najveće učešće u broju nezaposlenih lica učešće lica sa starošću od 55 do 59 godina i iznosi 589 lica ili 14,10%, dok je značajno i učešće lica od 60 do 64 godine starosti i iznosi 570 lica ili 13,64%. Najmanje je učešće lica od 15 do 19 godina starosti i iznosi 226 lica ili 5,42%.

U tabeli broj 5 prikazano je kretanje broja nezaposlenih lica po dužini čekanja na zaposlenje sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine:

Tabela 5. Pregled broja nezaposlenih lica po dužini čekanja na zaposlenje na dan 31. decembar 2020. godine⁶

AKTIVNA NEZAPOSLENA LICA PREMA TRAJANJU NEZAPOSLENOSTI	Broj Nezaposlenih	Žene	Procenat učešća u ukupnom broju nezaposlenih lica
do 3 meseca	746	395	17,85%
od 3 do 6 meseci	466	239	11,15%
od 6 do 9 meseci	304	166	7,28%
od 9 do 12 meseci	203	102	4,86%
od 1 do 2 godine	661	347	15,82%
od 2 do 3 godine	330	186	7,90%
od 3 do 5 godina	482	226	11,54%
od 5 do 8 godina	438	199	10,48%
od 8 do 10 godina	256	119	6,13%
preko 10 godina	292	126	6,99%
Ukupno	4.178	2.105	100,00%

Tabela broj 5 pokazuje broj nezaposlenih lica prema dužini čekanja na zaposlenje. Najveći broj nezaposlenih lica su lica koja na zaposlenje čekaju do 3 meseca i njihov broj se kreće na nivou od

⁵ Izvor: Национална служба за запошљавање, Месечни статистички билтен, Незапосленост и запошљавање у Севернобачком округу, Суботица, децембар 2020. године.

⁶ Извор: Национална служба за запошљавање, Месечни статистички билтен, Незапосленост и запошљавање у Севернобачком округу, Суботица, децембар 2020. године.

746 lica (17,85%), kao i broj lica koja na zaposlenje čekaju od 1 do 2 godine iznosi 661 lica (15,82%).

Pri analizi ovog pokazatelja posebno želimo da istaknemo i prosečnu starost nezaposlenih lica koja se kreće na nivou od 42,84 godine, a za žene prosečna starost iznosi 41,27 godina. Prosečna dužina traženja posla na nivou Grada Subotice iznosi 39,83 meseca, dok za žene iznosi 36,49 meseca.

Značajan, ali numerički teško merljiv pokazatelj promene u strukturi radno aktivnog stanovništa, koji utiče i na zaposlenost odnosno nezaposlenost, je odliv mlađih visokoobrazovanih stručnih kadrova. U tom smislu su potrebne kompleksne i celokupne društveno ekonomiske mere koje će podržati rad sa studentima i učenicima završnih godina u podizanju njihovih znanja i sposobnosti za preduzetništvo i stvaranje preduslova za podsticaj njihovog adekvatnog zapošljavanja, a svako jedan od mehanizama jesu i mere aktivne politike zapošljavanja.

Poseban naglasak treba staviti na jačanje menadžerskih sposobnosti lica koja se samozapošljavaju, te na podsticanje visoko obrazovanih lica na samozapošljavanje, jer njihovo pokretanje biznisa nosi sa sobom potencijal povećanog zapošljavanja svih ostalih kategorija nezaposlenih. U konkurenčiji sa globalnim tržistem uspešno mogu da se nose samo ona preduzeća koji raspolažu potrebnim znanjem i menadžerskim veštinama.

Teže zapošljiva lica na tržištu rada

Ranjivost određenih kategorija na tržištu rada dovodi do toga da te kategorije - grupacije dobijaju status teže zapošljiva lica. Stoga ćemo govoriti ujedno i o ranjivosti i o težem zapošljavanju i integrisanju na tržište rada određenih kategorija radno sposobnog stanovništva.

Ranjivost određenih kategorija može biti rezultat uticaja ličnih, ekonomskih i/ili socijalnih faktora, što ih stavlja u nepovoljan položaj i negativno utiče na život određene grupacije. Faktori kao što su starosno doba, stepen obrazovanja, invaliditet, pol, etničko poreklo, socijalni položaj i dr. mogu da predstavljaju prepreku u ostvarivanju principa jednakih mogućnosti i dostupnosti usluga na tržištu rada.

Zakon o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti propisuje da je teže zapošljiv nezaposleni koji zbog zdravstvenog stanja, nedovoljnog ili neodgovarajućeg obrazovanja, socio - demografskih karakteristika, regionalne ili profesionalne neusklađenosti ponude i tražnje na tržištu rada, ili drugih objektivnih okolnosti teže nalazi zaposlenje.

Indikatori teže zapošljivosti koji se uzimaju u obzir su: stopa nezaposlenosti, stopa zaposlenosti, indikatori koji se odnose na kvalitet zapošljavanja, stepen zapošljavanja ranjivih kategorija i udeo dugoročno nezaposlenih u ukupnom broju nezaposlenih i dr. To znači da osobe koje pripadaju ovim kategorijama mogu da se suoče sa dodatnim preprekama pri ulasku na tržište rada i da im može biti neophodna podrška za uključivanje na tržište rada i pronalaska adekvatnog zaposlenja.

Strategija zapošljavanja u Republici Srbiji za period od 2021. do 2026. godine utvrđuje posebno osetljive kategorije na tržištu rada koje treba da budu primarni korisnici mera aktivne politike zapošljavanja. Prema ovoj Strategiji teže zapošljiva lica, u skladu sa Zakonom o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti, su nezaposlena lica koja zbog zdravstvenog stanja, nedovoljnog ili neodgovarajućeg obrazovanja, sociodemografskih karakteristika, regionalne ili profesionalne neusklađenosti ponude i tražnje na tržištu rada, ili zbog drugih objektivnih okolnosti teže nalaze posao. Posebno su ugrožena lica koja se istovremeno suočavaju sa više faktora ranjivosti/otežane zapošljivosti. U tu kategoriju spadaju: Romi, osobe sa invaliditetom, žene, mlađi (15 - 30 godine

starosti), starija lica (od 50 do 64 godine života), dugoročno nezaposleni, (lica su tražioci zaposlenja duže od 12 meseci a posebno su naglašeni oni koji traže posao duže od 18 meseci).

U 2021. godini status teže zapošljivih lica, a u skladu sa procenom zapošljivosti, koja će imati prioritet pri uključivanju u mere aktivne politike zapošljavanja su: mladi do 30 godina života, žene, stariji od 50 godina, lica bez kvalifikacija i niskokvalifikovani, osobe sa invaliditetom, Romi, radno sposobni korisnici novčane socijalne pomoći, dugoročno nezaposleni (na evidenciji duže od 12 meseci a posebno nezaposlena lica koja traže posao duže od 18 meseci), mladi u domskom smeštaju, mladi u hraniteljskim porodicama, mladi u starateljskim porodicama i žrtve porodičnog nasilja.

Kategorija mlađih u domskom smeštaju, hraniteljskim i starateljskim porodicama podrazumeva mlađe do 30 godina starosti koji su imali ili imaju status mlađih u domskom smeštaju, hraniteljskim i starateljskim porodicama. Takođe, u programe i mere aktivne politike zapošljavanja potrebno je uključivati i ostala teže zapošljiva lica iz posebno osetljivih kategorija nezaposlenih kao što su: žene (posebno žene žrtve trgovine ljudima), ruralno stanovništvo, izbegla i raseljena lica, povratnici prema sporazumu o readmisiji, samohrani roditelji, supružnici iz porodice u kojoj su oba supružnika nezaposlena, roditelji dece sa smetnjama u razvoju, bivši izvršioci krivičnih dela i sl. na način kojim se omogućava njihova integracija na tržište rada.

Žene na lokalnom tržištu rada

Prema rezultatima popisa stanovništva iz 2011. godine na teritoriji grada Subotice živelo je 141.554 stanovnika. U ukupnom broju stanovnika, broj žena iznosio je 73.514 u odnosu na broj muškaraca koji je 68.040. Veliki broj radno sposobnih žena radi u zoni takozvane „sive“ ekonomije, na povremenim poslovima, na zameni, kao radnice kod kuće, kao neplaćene ili manje plaćene od muškaraca i time njihova društvena isključenost biva složenija.

Opšti indikatori nepovoljnog položaja žena su:

- ekonomska zavisnost,
- nezaposlenost i problem zaštite prava zaposlenih,
- rodni stereotipi u društvu, na poslu i snažan socijalni pritisak,
- besplatan rad/privređivanje žena na selu, i u prigradskim naseljima sa karakteristikama ruralnog područja
- loša koordinacija između različitih institucija i organizacija,
- nesprovođenje Zakona o rodnoj ravnopravnosti i Konvencije o pravima žena
- problemi u usklađivanju privatnih i profesionalnih uloga žena,
- nedovoljna edukovanost žena u vezi sa svojim pravima.

Od ukupnog broja nezaposlenih lica na teritoriji grada Subotice na dan 31. decembra 2020. godine koji je iznosio 4.178 lica, broj nezaposlenih žena je bio na nivou od 2.105 žena, ili 50,38% je učešće žena u ukupnom broju nezaposlenih lica.

Tabela 6. Pregled nezaposlenih žena po stepenu stručne spreme na dan 31. decembra 2020. godine⁷

⁷ Izvor: Национална служба за запошљавање, Месечни статистички билтен, Незапосленост и запошљавање у Севернобачком округу, Суботица, децембар 2020. године.

Ciljna grupa: Žene	Subotica	
	Ukupno	%
Ukupno	2.105	50,38%
I stepen stručne spreme	939	44,61%
II stepen stručne spreme	57	2,71%
III stepen stručne spreme	275	13,06%
IV stepen stručne spreme	503	23,90%
V stepen stručne spreme	1	0,05%
VI-1 stepen stručne spreme	55	2,61%
VI-2 stepen stručne spreme	59	2,80%
VII-1 stepen stručne spreme	212	10,07%
VII-2 stepen stručne spreme	4	0,19%
VIII stepen stručne spreme	0	0,00%

Tabela broj 6 nam pokazuje broj nezaposlenih žena na području Grada Subotice koji je iznosio 2.105 sa učešćem u ukupnoj nezaposlenosti od 50,38%. Najveće ušće u ukupnom broju nezaposlenih lica je učešće žena sa prvim stepenom stručne spreme i kreće se na nivou od 939 žena ili 44,61% u ukupnom broju nezaposlenih žena. Značajno je učešće u ukupnoj nezaposlenosti žena sa četvrtim stepenom stručne spreme i iznosi 503 žene ili 23,90%. Najmanje je učešće žena sa VII – 2 stepenom stručne spreme i kreće se na nivou od 4 žene (0,19%).

Osobe sa invaliditetom na lokalnom tržištu rada

Osobe sa invaliditetom se svakodnevno suočavaju sa čitavim nizom prepreka kada je reč o njihovom zapošljavanju, počev od predrasuda, pa sve do arhitektonskih barijera i to na svakom koraku. Da bi osobe sa invaliditetom mogle da zadovoljavaju osnovne egzistencijalne potrebe njima se mora omogućiti pravo na rad, te su potrebne minimalne izmene u pogledu radnog prostora i unapređenja mogućnosti pristupa radnom mestu. Članom 24. Zakona o zapošljavanju i profesionalnoj rehabilitaciji osoba sa invaliditetom,⁸ nametnuta je obaveza zapošljavanja osoba iz

⁸ "Службени гласник РС", број 36/2009 и 32/2013

ove populacije za sve poslodavce koji imaju više od 20 radnika. Uz pomoć pomenutih zakonskih odredbi, određeni broj osoba sa invaliditetom se uključio u svet rada, ali to je i nadalje nedovoljno.

Subotica ima težnju da postane grad koji će se u potpunosti prilagoditi osobama sa invaliditetom, tako da se poslednjih godina velika pažnja posvećuje inkluziji, kako bi lica sa invaliditetom postala aktivni članovi zajednice, koji će svojim potencijalom doprineti razvoju grada.

Primeri pozitivne prakse 2014., 2015., 2016., 2017., 2018. i 2019. godine su pokazali da osobe sa invaliditetom mogu uspešno da rade i postižu predviđene rezultate, razlike su identifikovane u načinu rada i prilagođavanju poslovnog prostora.

Međutim, poslodavci su samo poslednji korak u uključivanju osoba sa invaliditetom na tržište rada. Celokupan proces obrazovanja treba biti prilagođen i osobama sa invaliditetom u sticanju potrebnog znanja i kvalifikacija koje tržište iziskuje.

Tabela 7. Pregled broja nezaposlenih osoba sa invaliditetom i njihovo % učešće u ukupnoj nezaposlenosti u Subotici na dan 31. decembra 2020. godine⁹

Grad Subotica	Broj nezaposlenih		Broj nezaposlenih OSI		% učešća OSi u ukupnoj nezaposlenosti	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
141.554	4.178	2.105	314	131	7,52	3,13

Posmatrajući tabelu broj 7 uočavamo da je ukupan broj nezaposlenih na području Grada Subotice 4.178 lica od toga se učešće osoba sa invaliditetom kreće na nivou od 314 lica, a broj žena sa invaliditetom je 131. Procentualno učešće osoba sa invaliditetom u ukupnom broju nezaposlenih se kreće na nivou od 7,52%, dok je učešće žena 3,13%.

Mladi na tržištu rada

Mladima na tržištu rada u Subotici, iako često mogu imati prednost pri zapošljavanju, nedostatak radnog iskustva otežava proces prvog zaposlenja tako da je procenat onih koji prvi put traže posao izuzetno visok. Deo populacije mlađih nema razvijenu svest o potrebi samostalnog razvoja karijere. Nedostatak veština identifikovan je u sledećim oblastima: predstavljanje poslodavcima kroz pisanje radne biografije, kao i vođenje intervjuja sa poslodavcem i u okviru toga potrebno je razvijati različite stilove nastupa na intervijuima. S druge strane, mlađi su adaptibilni i mobilni što kreira preduslove lakšeg zapošljavanja izvan mesta boravka, i u sredinama koje su orijentisane na kadar sa visokom stručnom spremom.

Dostignuti nivo obrazovanja mlađih je relevantan struktturni indikator nivoa obrazovanja jednog dela kontingenta radne snage koji u bliskoj budućnosti određuje razvojni potencijal zemlje.

Tabela 8. Pregled broja nezaposlenih mlađih (do 30 godina) i njihovo % učešće u ukupnoj nezaposlenosti u Subotici na dan 31. decembra 2020. godine¹⁰

Grad	Broj nezaposlenih	Broj nezaposlenih	% učešća mlađih
------	-------------------	-------------------	-----------------

⁹Извор: Национална служба за запошљавање, Месечни статистички билтен, Незапосленост и запошљавање у Севернобачком округу, Суботица, децембар 2020. године.

¹⁰ Извор: Национална служба за запошљавање, Месечни статистички билтен, Незапосленост и запошљавање у Севернобачком округу, Суботица, децембар 2020. године.

			Mladih (do 30 godina)		(do 30 godina) u ukupnoj nezaposlenosti	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
Subotica	4.178	2.105	932	490	22,31%	11,73%

Tabela broj 8 nam pokazuje da ukupan broj nezaposlenih iz kategorije mладих до 30 godina na dan 31. decembra 2020. godine iznosi 932 lica ili 22,31% učešća u ukupnoj nezaposlenosti na području Grada Subotice, dok broj nezaposlenih žena u kategoriji mладих do 30 godina starosti iznosi 490 žena ili 11,73%.

Tabela 9. Pregled nezaposlenih mладих (do 30 godina) po stepenu stručne spreme u 2019. godini¹¹

Ciljna grupa: Mladi (do 30 godina)	Subotica			
	Ukupno	%	Žene	%
UKUPNO	932	100	490	100
I stepen stručne spreme	412	44,21	201	41,02
II stepen stručne spreme	13	1,39	6	1,22
III stepen stručne spreme	86	9,23	35	7,14
IV stepen stručne spreme	223	23,93	118	24,08
V stepen stručne spreme	0	0,00	0	0,00
VI-1 stepen stručne spreme	1	0,11	0	0,00
VI-2 stepen stručne spreme	50	5,36	35	7,15
VII-1 stepen stručne spreme	147	15,77	95	19,39
VII-1 stepen stručne spreme	0	0,00	0	0,00
VIII stepen stručne spreme	0	0,00	0	0,00

Analizirajući tabelu broj 9 koja pokazuje kategoriju nezaposlenih mладих до 30 godina možemo zaključiti da je ukupan broj nezaposlenih u ovoj kategoriji 932, od čega ženska populacija obuhvata 490 lica. Najveće učešće mладих до 30 godina prema stepenu stručne spreme se odnosi na kategoriju lica sa I i IV stepenom stručne spreme i to 412 lica (44,21%) i 223 lica (23,93%). Takođe, u ovom stepenu stručne spreme je i najveći broj nezaposlenih žena i to 201 žena (41,02%) sa I stepenom stručne spreme i 118 žena sa IV stepenom stručne spreme.

Lica starija od 50 godina života

U starosnoj grupi preko 50 godina života u Subotici ima 1.635 lica, odnosno 682 žene, što nam pokazuje da od ukupnog broja nezaposlenih lica na području Grada Subotice od 4.178 lica stariji od

¹¹ Извор: Национална служба за запошљавање, Месечни статистички билтен, Незапосленост и запошљавање у Севернобачком округу, Суботица, децембар 2020. године.

50 godina učestvuju sa 39,13%, što nam pokazuje da su oni svakako jedna od najugroženiji kategorija. Podaci pokazuju da je većina lica ove starosne grupe iz zaposlenosti prešla u neaktivnost iz raznih razloga kao što su: gubljenje motivacije za aktivno traženje posla jer se poslodavci uglavnom odlučuju za mlađu radnu snagu, nedovoljno znanje i samim tim smanjena mogućnost za zapošljavanje. Iz pomenutih razloga učešće lica preko 50 godina života u dugoročnoj nezaposlenosti i dalje nastavlja da se povećava. U 2021. godini, naglasak prilikom stvaranja uslova za novo zapošljavanje treba dati zapošljavanju starijih od 50 godina starosti kao najugroženijoj grupi nezaposlenih.

Romi na lokalnom tržištu rada

Romska populacija čini grupu najdublje ranjivosti i isključenosti na lokalnom i republičkom tržištu rada. Ukupna zastupljenost Romske nacionalne manjine na evidenciji subotičke Filijale NSZ je 344 lica od toga 169 žena. Podatak ne odražava realno stanje, s obzirom da određeni broj Roma ne želi ili ne naglašava svoju nacionalnu pripadnost prilikom prijave na evidenciju NSZ.

Uticaj tradicionalnog načina života utiče na opšta zapažanja o stanju romske zajednice, veoma mali broj lica uključen je u aktivno traženje posla, žene romske nacionalnosti su opredeljene za rađanje i podizanje dece, nedovoljna je upućenost populacije u mogućnosti ostvarivanja prava i obaveza kod javnih i državnih institucija, postoje predrasude kod poslodavaca kada je reč o zapošljavanju i dr. Postoje brojne druge teškoće vezane za zapošljavanje i poboljšanje položaja Roma na lokalnom tržištu rada i one su uslovljene spletom složenih socijalnih, ekonomskih, političkih i mnogih drugih okolnosti. Najveći broj pripadnika romske nacionalne manjine živi u uslovima ekstremnog siromaštva i veoma lošeg standarda, posebno u zdravstveno-higijenskom smislu, često ne poseduju lična dokumenta, nemaju zdravstveno i socijalno osiguranje, niskog su obrazovanja. Određeni broj Roma ne poznaje službeni jezik, a mali broj ima završeno osnovno obrazovanje, sa veoma ograničenim mogućnostima da stekne više obrazovanje od osnovnog. Većina je nezaposlena, a zaposleni obavljaju najmanje kvalifikovane i plaćene poslove. Veštine stiču samostalno na nekvalifikovani i nespecijalistički način što doprinosi nekonkurentnom položaju na tržištu rada i ostvarivanju minimalnih zarada. Rome uključujemo u funkcionalno osnovno obrazovanje odraslih preko NSZ.

Tabela 10. Pregled broja nezaposlenih Roma i njihovo % učešće u ukupnoj nezaposlenosti u Subotici u 2020. godini¹²

Grad	Broj nezaposlenih		Broj nezaposlenih Roma		% učešća Roma u ukupnoj nezaposlenosti	
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene
Subotica	4.178	2.105	344	169	8,23	8,03

Tabela broj 10 nam pokazuje da je broj nezaposlenih Roma na području Grada Subotice u 2020. godini iznosio 344 lica, od čega su žene činile 169 lica. Učešće Roma u ukupnoj nezaposlenosti se kreće na nivou od 8,23%, a učešće nezaposlenih Roma iz ženske populacije u ukupnoj nezaposlenosti žena na području Grada Subotice iznosi 8,03%.

Tabela 11. Pregled nezaposlenih Roma po stepenu stručne spreme u 2020. godini¹³

¹² Извор: Национална служба за запошљавање, Месечни статистички билтен, Незапосленост и запошљавање у Севернобачком округу, Суботица, децембар 2020. године.

¹³ Извор: Национална служба за запошљавање, Месечни статистички билтен, Незапосленост и запошљавање у Севернобачком округу, Суботица, децембар 2020. године.

Ciljna grupa: Romi	Grad Subotica			
	Ukupno	%	Žene	%
Ukupno	344	100	169	100
I stepen stručne spreme	326	94,78	166	98,23
II stepen stručne spreme	3	0,87	1	0,59
III stepen stručne spreme	5	1,45	1	0,59
IV stepen stručne spreme	9	2,62	1	0,59
VII-1 stepen stručne spreme	1	0,28	0	0,00

Polazeći od karakteristika Romske populacije možemo izvesti zaključak da je najveći broj nezaposlenih Roma sa prvim stepenom stručne spreme i kreće se na nivou od 326 lica (94,78%), zatim je najveći broj nezaposlenih Roma sa četvrtim stepenom stručne spreme i kreće se na nivou od 9 lica (2,62%). Broj nezaposlenih žena iz ciljne grupe Romi se kreće na nivou od 169 lica, a najveći broj žena iz ciljne grupe Romi ima prvi stepen stručne spreme i kreće se na nivou od 166 lica (98,23%).

PRIORITETI POLITIKE ZAPOŠLjAVANjA

Imajući u vidu Preporuku Saveta EU od 15. februara 2016. godine o integrisanju dugoročno nezaposlenih lica na tržište rada, kao i činjenicu da dugoročna nezaposlenost predstavlja jednu od ključnih prepreka radno - socijalnoj integraciji nezaposlenih lica i utiče na zastarevanje znanja, veština i kompetencija, potrebno je ciljane mere podrške pružiti nezaposlenim licima koja posao traže duže od 12 meseci, uz intenziviranje podrške ka licima koja posao traže duže od 18 meseci.

Uvažavajući smernice i preporuke evropske politike zapošljavanja, pokazatelje stanja i kretanja na tržištu rada Republike Srbije, tekuće reformske procese i dokumente, kao i rezultate prethodno sprovedenih aktivnosti i nalaze procena, utvrđeni su prioriteti politike zapošljavanja:

- Poboljšanje uslova na tržištu rada i unapređenje institucija tržišta rada;
- Podsticanje zapošljavanja i uključivanja teže zapošljivih lica na tržište rada i podrška regionalnoj i lokalnoj politici zapošljavanja i
- Unapređenje kvaliteta radne snage i ulaganje u ljudski kapital.

MAPIRANjE ZAINTERESOVANIH STRANA U PROCESU IZRADE LOKALNOG AKCIONOG PLANA ZAPOŠLjAVANJA

Lokalna politika zapošljavanja u interesu je brojnih zainteresovanih strana, koje su prepoznale potrebu učešća u procesu lokalnog akcionog planiranja:

- **Lokalna samouprava** - uloga: uspostavljanje adekvatnog poslovnog ambijenta za ulaganje i razvoj preduzetništva, prilagođavanje lokalnih usluga u funkciji bržeg zapošljavanja (dečja zabavišta i obdaništa, bolji transport...), integracija politike zapošljavanja u sve politike razvoja na lokalnim nivou, ustupanje prostora za nove inovativne programe npr. tehnološki parkovi, inkubatori, centri za trening.
- **Nacionalna služba za zapošljavanje** - (uloga: identifikovanje karakteristika lokalnog tržišta rada i mogućnosti za zapošljavanje, usmeravanje sredstava za aktivne mere politike zapošljavanja, posredovanje u zapošljavanju nezaposlenim licima, obilazak poslodavaca,

posredovanje između preduzeća i obrazovnih institucija i privatnih agencija za zapošljavanje.

- **Savet za zapošljavanje grada Subotice** - uloga: koordinacija aktivnosti i uspostavljanje mrežne saradnje svih zainteresovanih strana za sprovođenje akcionog plana zapošljavanja, iniciranje izrade Lokalnog akcionog plana zapošljavanja, implementiranje i verifikovanje mera aktivne politike zapošljavanja.
- **Regionalna razvojna agencija** - uloga: razvoj mape resursa, trasiranje pravaca razvoja i pružanje konsultantskih usluga preduzećima i novim preuzetnicima mentorska podrška početnicima u poslovanju.
- **Sindikati koji deluju na području grada Subotice** - uloga: podrška zapošljavanju kroz razvoj sindikalne svesti i konstruktivnu podršku procesima privatizacije u pogledu sprovođenja preventivnih mera i usmeravanje otpremnina na novo zapošljavanje; insistiranje na društveno odgovornom i zakonitom poslovanju i unapređenju kvaliteta ponude poslova; predlaganje sredstava za razvoj obrazovnih programa i mera aktivne politike zapošljavanja.
- **Udruženje preuzetnika** - uloga: razvoj mape resursa, utvrđivanje potreba preuzetnika za novom radnom snagom, profil radne snage, utvrđivanje trendova privrednih aktivnosti.
- **Regionalna privredna komora** - uloga: razvoj mape resursa, utvrđivanje trendova privrednih aktivnosti.
- **Aktiv direktora subotičkih osnovnih i srednjih škola** - uloga: razvoj konkurentnosti radne snage, zapošljivosti i unapređenju preuzetničkih veština i građanskog društva orijentisanog na akcije i promene.
- **Nezaposlena lica,**
- **Poslodavci** - uloga: kreiranje novih radnih mesta; programi sticanja prve radne prakse za mlade, zapošljavanje teže zapošljivih kategorija lica (stariji od 45, žene, osobe sa invaliditetom, pripravnici,), davanje informacija o budućim potrebama u pogledu znanja, veština i sposobnosti, definisanje standarda zanimanja i kvalifikacija.
- **OCD koje se bave osnaživanjem marginalizovanih grupa:** Roma, osoba sa invaliditetom, žena, mlađih, itd., (uloga: razvoj konkurentnosti radne snage, zapošljivosti i unapređenju preuzetničkih veština i građanskog društva orijentisanog na akcije i promene).

Analiza problema zapošljavanja u Subotici

Proces lokalnog akcionog planiranja identifikovao je sledeće probleme zapošljavanja u Subotici:

- Odliv svih kadrova;
- Neusklađenost potreba lokalnog tržišta rada sa obrazovnom upisnom politikom;
- Nedovoljna povezanost privrede i obrazovanja;
- Nedostatak praktičnih znanja po završenoj školi;
- Marginalizovane grupe imaju posebne teškoće u pozicioniraju na tržištu rada;
- Veliki broj lica koja su starija od 50 godina, a koja prelaze u dugoročnu nezaposlenost pri čemu su nemotivisana za aktivno traženje posla i imaju zasterala znanja i veštine;
- Nedostatak edukacije i podrške poslodavaca koji zapošljavaju osobe sa invaliditetom;
- Konkursi NSZ za aktivne mere zapošljavanja nemaju kontinuitet tokom čitave godine, već traju određeno vreme;
- Na polju obrazovanja odraslih nema adekvatne zakonske regulative;
- Nedovoljna pripremljenost početnika za samostalno vođenje poslovanja. Neodstatak mentorske podrške za početnike;
- Negativne posledice na lokalno tržište rada je ostavila i pandemija virusa korona (KOVID 19)

Potencijali zapošljavanja na lokalnom nivou

Kao neiskorištene ili nedovoljno iskorištene lokalne mogućnosti zapošljavanja prepoznaju se sledeći aspekti:

- Grad Subotica raspolaže infrastrukturom koja se može transformisati u objekte za obuku i prekvalifikaciju lica sa neodgovarajućom stručnom spremom;
- Geografski položaj Subotice je prirodno usmerava ka saradnji sa Republikom Hrvatskom i Republikom Mađarskom, članicama Evropske Unije, u svim oblicima i pravcima razmene znanja, te stimulisanja partnerstava u privrednom i ekonomskom smislu;
- Podsticaji za inovativne načine poljoprivredne proizvodnje i načine prerade;
- Podrška i razvoj novih usluga i kapaciteta za zbrinjavanje starih i iznemoglih lica kao nova rastuća grana uslužnih delatnosti;
- Oblast turizma značajna razvojna mogućnost Subotice i to u sledećim oblicima: banjski, seoski, zdravstveni, ekološki i kongresni turizam;
- Kvalitetna priprema budućih preduzetnika za posao (radionica kao interaktivni način sazrevanja i razrade biznis ideje);
- Podsticanje kvalitetnije saradnje i umrežavanja ključnih lokalnih subjekata zapošljavanja sa ciljem adekvatnijeg uvida u potrebe i probleme kadrova u Subotici.

SWOT ANALIZA (Najznačajniji elementi)

SNAGE

- Pozitivan pristup lokalne samouprave za rešavanje problema nezaposlenosti
- Spremnost za rad nezaposlenih
- Aktivnosti poslodavaca i njihova zainteresovanost za otvaranje novih radnih mesta u slučaju subvencionisanja istih
- Stvaranje uslova za privlačenje investicija

SLABOSTI

- Povećanje broja nezaposlenih starijih od 50 godina života
- Velika migraciona kretanja mlađih od 18 - 35 (odlazak u inostanstvo)
- Nesrazmerna u strukturi kvalifikacija nezaposlenih i potreba privrede
- Postojanje dugoročne nezaposlenosti
- Zastarela znanja i veštine lica

ŠANSE

- Stvaranje radnih mesta u poljoprivrednoj proizvodnji
- Otvaranje novih radnih mesta kod novih investitora u Slobodnoj, industrijskoj zoni
- Mogućnost obuke preko NSZ (prekvalifikacija, dokvalifikacija i obuke za tržište rada)

OPASNOSTI

- Nedostatak visokoobrazovanih kadrova
- Ekomska migracija stanovništva

MERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLjAVANjA U 2021. GODINI

U 2021. godini Grad Subotica u saradnji sa NSZ se opredelio za sledeće mere aktivne politike zapošljavanja:

1) SUBVENCIJE ZA ZAPOŠLjAVANjE LICA IZ KATEGORIJE TEŽE ZAPOŠLjIVIH

Pravo na ostvarivanje ove mere aktivne politike zapošljavanja imaju poslodavci iz kategorije privatnog sektora. Ciljna grupa su nezaposlena lica sa evidencije NSZ iz kategorija težezapošljivih lica i to:

- Mladi do 30 godina
- Lica koja traže posao duže od 12 meseci
- Osobe sa invaliditetom
- Lica starija od 50 godina
- Romi
- Žene

Ovom merom se predviđa jednokratna isplata subvencija u iznosu od **200.000,00 dinara**. Dat iznos subvencije se uvećava za **20%** za zapošljavanje osoba sa invaliditetom, radno sposobnih korisnika socijalne pomoći, mladih u domskom smeštaju, hraniteljskim porodicama i starateljskim porodicama i žrtvama porodičnog nasilja i iznosi **240.000,00 dinara**.

Realizacija programa se prati 12 meseci.

2) SUBVENCIJE ZA SAMOZAPOŠLjAVANjE

Subvencija za samozapošljavanje je namenjena nezaposlenim licima sa NSZ i imaju završenu obuku za razvoj preduzetništva.

Subvencije za samozapošljavanje dodeljuju se nezaposlenom licu u jednokratnom iznosu od **250.000,00 dinara** po korisniku, odnosno od **270.000,00 dinara** po korisniku u slučaju samozapošljavanja osoba sa invaliditetom radi osnivanja radnje, zadruge ili drugog oblika preduzetništva, kao i za osnivanje privrednog društva ukoliko osnivač zasniva u njemu radni odnos u sferi proizvodnje, poljoprivrede, usluga i turizma.

Pravo na subvenciju se može ostvariti udruživanjem više nezaposlenih lica osnivanjem privrednog društva radi samozapošljavanja, pri čemu svako lice pojedinačno podnosi zahtev za samozapošljavanje i ostvaruje pravo na subvenciju od 250.000,00 dinara, odnosno 270.000,00 dinara u slučaju kada se u ulozi podnosioca zahteva jave osobe sa invaliditetom.

Realizacija programa se prati 12 meseci.

3) JAVNI RADOVI – TEHNIČKA PODRŠKA

Grad Subotica u okviru mere aktivne politike zapošljavanja javni radovi – tehnička podrška predviđa organizovanje javnih radova u sledećim oblastima:

- Zaštita životne sredine i prirode
- Održavanje i obnavljanje javne infrastrukture
- Socijalna zaštita i humanitarni rad

Pravo učešća u ovoj meri aktivne politike zapošljavanja imaju sledeće kategorije nezaposlenih lica:

- 1) Romi
- 2) Osobe sa invaliditetom
- 3) Lica koja traže posao duže od 12 meseci
- 4) Radno sposobni korisnici novčane socijalne pomoći
- 5) Mladi do 30 godina
- 6) Lica starija od 50 godina

Pravo učešća u ovoj meri imaju izvođači javnih radova sa teritorije Grada Subotice i to:

- Javno komunalna preduzeća
- Ustanove socijalne zaštite
- Udruženja građana koja su registrovana za oblasti u kojima se realizuju javni radovi.

Pravo na dodelu sredstava za sprovođenje javnog rada poslodavac može da ostvari pod uslovom da je ispunio ranije obaveze i izmirio sva dugovanja prema Nacionalnoj službi za zapošljavanje i Gradu Subotici, osim za obaveze čija je realizacija u toku.

Maksimalna dužina trajanja javnog rada je **četiri meseca** u skladu sa raspoloživim finansijskim sredstvima.

Sredstva namenjena za sprovođenje javnih radova koriste se za:

- **isplatu naknade za obavljen posao** licima angažovanim po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima licima uključenim u javne radove, u visini do **25.000,00 dinara po licu**, na mesečnom nivou za pun fond radnih časova, odnosno srazmerno vremenu radnog angažovanja na mesečnom nivou koji se uvećava za za pripadajući porez i doprinose za obvezno socijalno osiguranje, a koja obuhvata i troškove dolaska i odlaska sa rada;

- **naknadu troškova sprovodenja javnih radova jednokratno poslodavcu** u svim oblastima sprovodenja javnih radova u visni od:
 - ✓ 1.000,00 dinara po licu za javne radove koji traju 1 mesec;
 - ✓ 1.500,00 dinara po licu za javne radove koji traju 2 meseca;
 - ✓ 2.000,00 dinara po licu za javne radove koji traju 3 i 4 meseca;
- **naknadu troškova obuke** (u jednokratnom iznosu od 1.000,00 dinara po angažovanom licu koje je završilo obuku) koja se u zavisnosti od vrste i složenosti poslova može organizovati po internom programu poslodavca izvođača javnog rada ili programu obrazovne ustanove. Po završetku obuke se licu izdaje interna potvrda o stečenim kompetencijama ili javno priznata isprava ukoliko je obuku realizovao javno priznati organizator aktivnosti obrazovanja odraslih.

AKCIONI PLAN ZAPOŠLjAVANJA ZA 2021. GODINU

1. OTVARANJE NOVIH RADNIH MESTA					
1.1. Podrška poslodavcima- sufinsaniranje					
MERA	OČEKIVANI REZULTATI	INDIKATOR USPEŠNOSTI	NOSIOCI AKTIVNOSTI	IZVORI FINANSIRANJA	FINANSIJSKA SREDSTVA
1.1.1. Subvencije poslodavcima za zapošljavanje nezaposlenih lica iz kategorija teže zapošljivih	Povećano zapošljavanje	Broj novih radnih mesta žene/muškarci	NSZ Grad Subotica	Budžet RS Budžet Grada Subotice	2.500.000,00
1.2. Podrška samozapošljavanju-sufinsaniranje					
1.2.1. Subvencija za samozapošljavanje	Povećano samozapošljavanje	Broj novoosnovanih firmi Broj lica koja su pokrenula sopstveni posao žene/muškarci	NSZ Grad Subotica	Budžet RS Budžet Grada Subotice	2.500.000,00
1.3. Javni radovi-tehnička podrška					
1.3.1. Javni Radovi	Nezaposlena lica angažovana na javnom radu	Broj nezaposlenih angažovanih na javnim radovima žene/muškarci	NZS Grad Subotica	Budžet RS Budžet Grada Subotice	5.000.000,00